

Posudek doktorské disertace mgr. **Marcela Černého** *Osobnost Josefa Karáska 1868-1916) v souvislostech české slavistiky a české literární Vídně*. Příspěvek k vídeňské účasti v mezislovanských kulturních vztazích od založení Jagíцова semináře do vzniku ČSR.

Marcel Černý není ve vědecké práci nováčkem – o tom svědčí celá řada studií, článků, referátů a recenzí, které za svého doktorandského studia publikoval. Jeho předložená disertace, věnovaná osobnosti Josefa Karáska, tohoto vědeckého popularizátora zasazuje do širokého rámce české literární a vědecké Vídně. Téměř polovina práce je věnována zevrubné charakteristice české menšiny ve Vídni a její literární a kulturní tvorbě. Je zde pojednána celá řada publicistů a autorů, většinou málo známých nebo zcela neznámých (někteří z nich nejsou ani zmiňováni v Lexikonu české literatury), časopisů, sborníků a jiných příležitostných spisů. Často je to tvorba okrajová malé literární hodnoty. To však neumenšuje význam Černého práce – je v ní zachycen život české menšiny 19. století v celém jejím rozsahu.

Z řady průměrných a podprůměrných autorů však vyniknou i významnější postavy. Vedle literátů, kteří se ve Vídni jen mihnou (B. Němcová, J. Kollár, K. J. Erben) tu vysoko ční postava J. S. Machara s jeho hořkým, ba nenávistným viděním Vídně. Na tomto široce zobrazeném pozadí se rozvíjí i vzájemný vztah a spolupráce mezi Slovy rakousko-uherského mocnářství, kteří se vedle Čechů usazují v hlavním městě. Odtud je už jen krůček ke vzniku vědecké slavistiky.

Ze skromnějších, ale nikoli nevýznamných počátků vídeňské slavistiky vyrůstá postava V. Jagíce, kolem jehož semináře se shromažďuje jádro evropské slovanské filologie. Teprve zde v Černého práci vystupuje Josef Karásek, pilný žák Jagíčov, který však na rozdíl od svých krajanů studujících v Jagíčově semináři (F. Pastnek, J. Jakubec, M. Hýsek, M. Murko aj.) neuspěl ve vědecké práci a zůstal publicistou – popularizátorem. Černý podrobně rozebírá veškeré Karáskovy aktivity, hodnotí jeho práce (vydání Chelčického, dějiny slovanských literatur) a jejich ohlas v odborném tisku i v běžné publicistice. Karáskův význam tkví v popularizaci slavistiky i mimo Vídeň, v českém a jiném slovanském prostředí. Měl velmi bohaté styky nejen s vědci, nýbrž s osobnostmi kulturního života vůbec v řadě zemí, jimž zprostředkoval styk s vídeňskou slavistikou.

Černý pracuje přísně heuristickou metodou, založenou především na archivním bádání. Je třeba si uvědomit, že zpracování takto vytčeného tématu by bylo jiným způsobem sotva možné. Rozsah a hloubka jeho archivního bádání je vskutku udivující. Právě touto metodou se mu podařilo dokonale zmapovat kulturní a literární život české menšiny od poloviny 19. stol. do vzniku ČR, stejně jako zhodnotit Karáskovu činnost. Černého práce je rozsáhle koncipovaná freska zachycující několik generací kulturních pracovníků různé úrovně, do tohoto širokého rámce je zasazeno vlastní Karáskovo dílo. Literární a vědecký život české Vídně dosud nebyl takto důkladně zpracován: v tom tkví význam Černého práce, kterou lze bez rozpaků doporučit k obhajobě.

2.4.2007

Doc. Dr. Zoe Hauptová, CSc.
Slovanský ústav AV ČR